

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főszerkesztő: Dr. Rajk Aladár orsz. képvis.	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Égész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1.50. Egyes szám ára 12 fillér.
---	---	--	--	--

Átmeneti állapot.

Annyi bizonyos, hogy az ugynevezett „átmeneti állapot“ nem valami rózsás helyzet a kormányra nézve, még bizonyosabb, hogy nem ideálja a népnek, a nemzetnek. Nagyon jól tudjuk, hogy ezen átmeneti állapot onnan keletkezett, hogy a fegyverbarátságban volt függetlenségi, alkotmány- és néppárt együttesen állítsa helyre a parlamenti életet. Mint-hogy pedig a függetlenségi 48-asok, az alkotmány- és néppártiak 67-ek s mint-hogy ezen közjogi differenciákon kívül más sok elvi ellentét volt a pártok között, ezek össze nem olvadhattak egy párttá.

Ezek szerint mindegyik pártnak külön-külön meg van a maga óhaja, a maga kívánsága, a saját célja. Kívánságait és céljait ezen átmeneti időben meg nem valósíthatja. Nem valósíthatja pedig meg két okból. Első sorban azért, mivel öfelségével az átmeneti időre csupán egyelőre megállapított program keresztülvitelére vállalkozott, melyet feltétlenül be kell tartania. Másodsorban pedig

minden dolognál az egyik pártnak figyelemmel kell lenni a másik párt álláspontjára és a fenforgó ellentéteket eset-ről-esetre elsimitani, kiegyenlíteni.

A nép, a nemzet inkább a függetlenségi párt eszméit óhajtana diadalra juttatni. Szeretné közelebb hozni a megvalósuláshoz a nemzeti küzdelemben hangoztatott jelszavakat, ennek folytán nem lehet ideálja az átmeneti állapot. A kormányban magában képviselve van mind a három párt. A nemzeti küzdelemben felvetett célok gyakorlati kivitelére nincs egyetlen miniszteri tárca sem a függetlenségi párt kezében, még akkor sem valósíthatná meg az átmeneti időben, ha miniszter lenne, mert hisz ehhez a miniszter-tanács, de még inkább a felség jóváhagyása lenne szükséges.

Mi következik mindezekből? Az, hogy az átmeneti állapotnak nagyon hosszú időre való fenmaradása nem kívánatos. Nem lehet kívánatos akkor, midőn azzal egyik fél sem lehet megelégedve. Ép azért, mivel mindenki a saját programját szeretné megvalósítva látni, bukkannak fel a hírek, hogy az egyes pártok

kebelében elégedetlenség észlelhető. Természetes, hogy vannak sokan, kik szeretnék a gyorsabb tempót.

De a magunk vezérei legkevésbé kívánhatják azt, hogy ezen átmeneti állapot sokáig tartson. Az ő helyzetük a legsúlyosabb. A 67-es alapon álló miniszterek erkölcsi felelőssége távolról sem oly nagy, mint a miénk.

A mi vezéreink a jelen helyzetben épenséggel nem tudják megvalósítani nyíltan bevallott céljukat, a 48-as eszmék teljes végrehajtását. Ép úgy vágnak tehát a végleges kialakult helyzet után, mint mi vágyódunk.

Dacára ezen körülményeknek, melyek az átmeneti jelleg megszüntét teszik szükségessé, ennek a megszüntét sem lehet mesterséges módon siettetni és nem is szabad. Az átmeneti állapotnak nemcsak az volt a feladata, hogy az alkotmányt helyreállítsa, hanem az is, hogy előkészítse a nemzetet az újabb parlamenti életre, az új küzdelemre. E téren pedig mint azt már sokszor megírtuk számtalan sok tennivalója van. Nem szabad megfosztatnunk magunkat

TÁRCA.

A hontalan.

A „Bajai Független Újság“ eredeti tárcája.

Írta: Grünwald Jolán.

(Folytatás és vége.)

Sötét, hűvös éj borult a földre . . . Alszik mindenki . . . A kis templom tornyában lassan megkondul a harang, kísértetiesen ütve az éjfélt. Messze csengő hangja egy percre megzavarja az éjszaka néma csendjét . . . Lassú, vontatott léptekkel egy összetört, beteg alak vánszorog végig a hiányosan világított utcákon. Reszkető kezeivel a falakhoz támaszkodik, s úgy halad előre . . . Majd meg-megáll, letörli izzadó homlokának verejtékét s újra megindul.

Csak még pár lépés és otthon leszek! E gondolat új erőt kölcsönöz fáradt tagjainak s gyorsított léptekkel fordul be az utca-sarkon.

Óh milyen lesz a találkozó?! A boldog viszontlátás! És remegve ballag tovább.

Ah a kedves hazai lég! Mily éltető, mily balsamos!

Pedig csak ő érzi most annak, mert valójában ködös nyirkos az idő s az apró sze-

mekben szitáló köd harmatossá teszi őszülő fűrteit, rongyos gúnyját.

Végre megáll a ház előtt . . . Izgatottan, reszketve nyúl a kilincshez, mely kezének egyetlenérintésére földre hullt. És amint belép a düledező kapun, mely nyikotogva fordult ki sarkából, megdöbbenve áll meg a küszöbön, mintha lábai gyökeret vertek volna.

Hah mi ez! Ez az én házikóm! Ez a szerető gondal ápoló virágos kert?!

A utakon mindenütt embermagas paréj, dudva nő, s a nyitva hagyott szobaajtón keresztül penészes, dohos szag áramlik szét.

Fejét szédülni érzi, erőtlenséggel hanyatlik a rozoga kerti padra, hol a régi, szép időkben oly jól esett a pihenés, arcát kezeibe temeti, és zokog keservesen: Oh én nyomorult, mit kellett megélnem! Hova lettetek én szeretteim? Talán elfeledve a távollevőt, máshol élvezitek az életet?! Oh én szerencsétlen apa, boldogtalan férj!

Az emberi hangokra és szokatlan neszre az épület mellől egy éhes, sovány kuvasz jött elő; egy ideig felve szaglássza körül a jövevényt, majd boldog csaholással kezeit nyaldossa.

A meggyörnyedt alak összerázkódik az érintésre, majd fölpillantva öltre kapja a kutyát.

— Bundás, édes kutyám, te vagy, megismersz?! Hol van nőm, hol vannak gyermekeim?

A hűséges jószág mintha megérezné, mit kérdez most az ő rég nem látott gazdája, fájdalmasan kezd vonyítani. És kabátja újját fogai közé szorítva húzza, húzza kifelé az utcára.

Az pedig hagyja magát vezetni. Támolygó bizonytalan léptekkel, szótlanul halad előre. Belsejében vihar dúl, harag és félelem.

Hova mennek most?!

A Bundás kutya csak egyre vonja előre.

A koromsötét égbolt úszó fellegekből néha néha éles villám hasítja keresztül a levegőt. És egyik cikázó villám apró halmokra és keresztelkre veti fényét.

A férfi megborrad. Temetőben vannak . . . Már alig bírnak haladni a sirdombok között a nagy sötétségben.

Egy alacsony, korhadó keresztelkel teletűzött sirnál végre megállanak. A kutya leveti magát a földre, farkát csóválja úgy nyöszörög, mintha mondaná hogy itt vagyunk! A meggyötört ember kétségbeesett fájdalommal borul a sirra és zokog, zokog . . .

— Óh, hogy kerültetek ide? Óh, megbocsátatok-e nekem?

És örvöngő kinjában lehajol a nyirkos före, hallgatózik, talán megszólal valaki odalen?

idő előtt fegyvereinktől. Sokkal célra-vezetőbb, biztosabb egy küzdelemben felszerelve, támogatva belemenni, mint készületlenül.

Mennyi szemrehányást tehetünk majd annak idejében, hogy nem valósítottuk meg az átmeneti időben, holott módunk lett volna rá. Így tehát a két rossz közül a kisebbiket kell választanunk. A kisebb rossz pedig az, hogy az átmeneti állapot mindaz ideig fenmaradjon, míg az előkészületek megtétek. Meg kell maradnia addig, míg a maga elé tűzött feladatokat meg nem valósítja. Ez mátholnapig nem megy. Ide idő kell és munka. Ne türelmetlenkedjünk tehát, hanem fordítsuk annak bírálataira időnket, hogy az átmeneti kormány miképen valósítja meg az előkészületi dolgokat, igen sok érdekes eszme és cél az, mely alkalmas és elég ahhoz, hogy egy nemzet érdeklődését egy időre teljesen lekösse, elég súlyos arra, hogy annak jövőjére döntő befolyással legyen

— n

A sajtó feladatai.

Régi igazság, hogy a sajtó a nyilvánosság eszköze, szerve és őre. A sajtó az a prizma, melyen át a világosság sugarai a közéletbe hatolnak. A sajtó az a kürt, melynek közvetítésével egyesek a sokadalomhoz beszélnek. A sajtó a százszemű Árgus, melynek sohasem szabad aludnia, melynek mindig nyitva kell tartania legalább is a fele szemét, hogy ne csak lásson, de nézzen is, ne csak azt vegye észre, amit lehetetlen meg nem látnia, de keressen, kutasson a dolgok mélyében, ne elégedjék meg a felszínnel, fűzőn egybe okot és okozatot: lásson is, nézzen is. Eszméket terjeszt, elveket hirdet, véleményeket közvetít. Tágitja az ismeretek körét, mélyíti az általános műveltséget. Ennyiben szerve a nyilván-

Semmi nesz, csak a kis bokorban fészkelő csalogány szólal meg édes-bús hangon lassan, csendesen . . .

A megtért vándor pedig ott vonaglik kinosan a kis halmon. A halállal viv. Éreje megtörtött. Érzi, el kell mennie arra a nagy útra, honnét nincs visszatérés soha többé.

Csak az a gondolat gyötri még, hogy hiába jött oly messzire meghalni. Itt sem ismerik őt már, nevét sem tudják fölírni fejfájára. Porlad majd itt is elfeledve, jeltelen sirban. Csak az a rettegett szó kerül fejfájára: Hon-talan . . .

A kialvó élet egyre küzd még a halállal, s mikor a kis harang ezüstcsengésű hangja megszólal, hirdelve a hajnalt, a világosságot, vándorunk lelke elszáll az ájtatos hangokkal.

Megélénkül a természet, a szakadozott fellegeken keresztül megjelenik a nap biborpiros lángpallosa a keleti égbolton. Ezer csi-csergő kis madárka küldi reggeli fohászát a magasba . . .

A harangszó pedig viszi messze-messze az elszálló lelket abba a csillagos, ékes, szép hazába, hol fölhalálja honát, föl szeretteit, s hol örök a béke és nyugalom . . .

Gingalang . . . Gingalang . . .

nos életnek. Amennyiben pedig az egyes emberek, a sajtón kívül álló társadalmi elemek is felhasználják a sajtót saját érdekeiknek szolgálatára, védelmére, amennyiben az ipar, a kereskedelem csakis a sajtó segítségével emelkedhetik magasabb régiókba: a sajtó kétség kívül oly eszköz, mely nélkül a nyilvános élet a kultúra mostani fokán el sem tudna lenni, sőt el sem volna képzelhető. De ennél is fontosabb szerepe a sajtónak, hogy őre legyen a nyilvános életnek, hogy bíráljon mindent és csak a javát halmozza el dicséretével. Előzetes elfogultság nélkül, tisztán az igazság érdekében emelje fel szavát, ha kell; és ha felemeli, tegye bátorsággal, tegye határozottan, tegye meggyőződésből. Ne féljen a harctól és ne féltse tőle azt az eszmét sem, melyet szolgál; mert az igazság csak nyerhet a küzdelemben.

Nem új igazságok ezek, de örök érvényűek. Csakhogy ne feledjük, hogy az igazság tévedéssé lesz, ha túlhatják. Sunt certi denique fines, vannak bizonyos határok, melyeken túl az igazság megszűnik igazságnak maradni. A sajtónak sem szabad túlhatnia azt a jogát és kötelességét, hogy hivatásszerűleg, ex offo ellenőrije legyen az összes közéleti tényezőknek és közvetítője a nyilvános életnek. A jog forszírozása jogtalanságra vezethet, a sajtó indiszkrétciója sok eredményes munkának vált már kerékkötőjévé.

A sajtó diszkrétciója: ez a feladat, melyre a cím megírásánál gondoltunk, melyről tehát bővebben akarunk szót ejteni. Elsőben is a fogalmakkal jöjjünk tisztába: Mit értsünk a sajtó diszkrétción, illetve indiszkrétción? Kettős feleletet adhatunk a kérdésre.

A diszkrét sajtó először is éles határmezsgyét von a feltevés és az igazság, a pusztá gyanu és a színvalóság között. Igaz ugyan, hogy az ujságíró par excellence a gyors munka embere, kinek igen gyakran a fizikai ideje sincs meg ahhoz, hogy a vett értesítéseket igazság szempontjából hosszas mérlegelésnek vesse alá. Innen is merit, amonnan is, itt is tépeget, amottan is, és mire igazában próbakőre tehetné értesüléseit, a nyomda molochja már rája mereszti öblös száját: sietni tessék, hogy a lap a rendes időre meg tudjon jelenni. Megeshetik tehát az ujságíróval, hogy minden szándék, minden elfogultság és tendencia nélkül elmosódik keze ügyében az a határvonal, mely a hipotézist a realitástól elválasztja. Ha tehát az írott szó igazsága és hitele a sajtó természeténél fogva is ki van téve veszedelemnek, akkor elmulaszthatatlan és szent kötelessége a sajtó munkásának, hogy legnagyobb figyelemmel legyen arra, hogy legalább tudatosan ne vegye készpénznek a föltevést, a gyanut. Legyen bár az érdekesség még oly nagy, legyen bár a szenzáció világraszóló: a diszkrét sajtó ennek a kedvéért nem fogja feláldozni az ő legnagyobb kincsét, leghatalmasabb erejét: az igazságot.

De a diszkrét sajtó mindenkor különbséget fog tenni igazság és igazság között. Nem minden igazság a fórumra való. A tapintatos sajtó meg tudja válogatni, hogy hol, mikor, mit kell és szabad mondania. Abból, hogy valami tény, még nem formál magának jogot,

hogy dobra üthesse. Itt sem menti az érdekesség és a szenzáció a tapintat kötelességét.

Hogy az általános igazságok elméleti mezejéről a példák gyakorlati terére térjünk, vegyük pl. a közélet vezérférfiainak munkásságát. Lelkiismeretes és ambiciózus emberek becsületbeli kötelességüknek tartják, hogy a nagy társadalmi egésznek reájuk bízott részét minden tekintetben, minden irányban képviseljék, annak érdekeit szolgálják, annak haladását előmozdítsák. Terveznek, számítgatnak, érintkezésbe lépnek az illetékes körökkel, munkálkodnak, hogy tervüket siker koronázza. De munkásságuk nem mindenkor oly természetű, hogy szükséges volna, hogy a nagyvilág értesüljön róla. Érdekek harca sokszor csakis a csendes, rejtett munkásság által érhető el. Már most ha az indiszkrét sajtó idő előtt világgá kürtöli, hogy itt vagy amott mi készül, akkor másoknak figyelme is erre a kérdésre irányul, a figyelmet követi az érdeklődés, az érdeklődés után jö a féltékenység, a versengés, megindul az ellenlábások munkája és a közéletnek a legjobb szándékkal eltelt egy-egy munkása egyszerre csak azon veszi magát észre, hogy terveit, melyeket ő titokban kívánt tartani, titokban elérni, hajótörést szenvedtek, mielőtt a megvalósulás stádiumába juthattak volna.

Tudunk erre példát a közelből is. Baja városából is. Ambiciózus főispánunkról ellensége is kénytelen bevallani, — ha ugyan van ellensége — hogy komolyan fogja fel azt a hivatását, hogy feje és vezére legyen minden léren városunk közéletének. És tagadhatatlan, hogy rövid pályafutása sok eredménnyel dicsekedhetik, még többnek reményével kecsegtet. Épen azért szigorú kötelessége a sajtónak, hogy szabad kezét engedjen annak, ki nemcsak reprezentálni, de dolgozni is akar; hogy terveit idő előtt el ne árulja s ezáltal ki ne tegye annak a veszedelemnek, hogy ellenáramlatokba ütközvén, meddősegre legyenek kárhóztatva. A főispán minékünk dolgozik, bizzunk meg tehát benne, s ne erőltessük reá saját munkakedvünket, saját akaraterőnket, mikor az eddigi eredmény elég kezesség arra nézve, hogy neki magának is van belőle elég. Majd ha kész a munka, ha eredményekkel állunk szemben: ám emeljük fel szavunkat férfias nyíltsággal, jöjünk is, kötelességünk is. De addig, amíg egyes tervek csak tervek, egyes munkák még nincsenek befejezve, az indiszkrétció kedvét veszi annak, aki dolgozik és kedvet csinál annak, aki ellenünk dolgozik. Ez pedig nem lehet feladata oly sajtónak, mely egy város érdekeinek hűséges szolgálatát tüzi ki jelszóul zászlajára.

m.

HIREK.

Ambrozovics Lajos főispánunk szabadsági idejének egy részét a Margitszigeten töltötte, most pedig arról értesülünk, hogy édes anyjával legközelebb Herkules-fürdőbe utazik. Jóleső örömmel konstatáljuk, hogy az üdülésre nagyon is rászolgált, mert aki figyelemmel kísérté bajai közéleti működését, láthatta, hogy a baja—bátaszéki hid építésétől kezdve lefelé, kevésbé jelentékeny kérdéseikig, egész idejét

A ROHITSCHI TEMPLOM-FORRÁS

az egészségre nézve kétség kívül
a legjobb üdítő ital.

Nagybani raktár Magyarország részére:

Hoffmann József Budapest,
Bátori-uteza 8.

Dr. SCHMIEDT G. főtörzsorvos és phisicus
híres

f ü l o l a j a

meggyógyítja az időleges süketiséget, fülzúgást,
fülzúgást, sőt az idült nagyothallást.

Egyedül kapható:

Török József gyógyszerháza, Budapest,
Király-utca 12. sz.

Használati utasítás van hozzá.

Ára 2 frt üvegenként.

10 6

Halász Béla utóda cég

ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemű különlegességekben

**nemez és selyem kalapokban,
selyem és szövet sapkákban.**

Egyedüli elárúsítója a követ-
kező l e g e l ő k e l ő b b kalap
gyárosoknak:

Quentzer Testvérek

cs. és k. kamarai szállítók,

Ita I. Henrich,

Pless Vilmos,

Pelikan és Gyukits

cs. és kir. udvari kalap-gyárosok,
valamint a világhírű

Albertini E. cégnek.

14454. sz.
kig. 1906.

Hirdetmény.

Baja város tanácsa részéről közhirrétételik, hogy a zombori m. kir. pénzügyigazgatóság által 58167./II. 1906. szám alatt érvényesített s a föld- és házadó után kivetett 1906. évi általános jövedelmi pótdadó kivetési lajstromok a városi számvevőségénél (15. sz. szoba) az 1883. évi XLIV. t. c. 16. § a alapján 1906. évi augusztus 26-tól, 1906. évi szeptember hó 2-ig bezárólag 8 napi közszemlére ki télttek.

Felhivatnak az egyes adófizetők, hogy a netáni felszólamlásaikat és pedig:

a) azon adózók, kik az illető kivetési lajstromban tárgyalt adónemmel már a mult évben voltak megrova: a lastrom kitételének napját.

b) azon adózók, kik a kivetési lajstromban megállapított adóval a kivetés évében első ízben rovatnak meg, adótar- tozásuknak az adókönyveskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a városi Tanácsnál benyújthatják.

Baja, 1906. évi augusztus hó 22.

Polgármester h :

Erdélyi,
főjegyző.

13975. sz.
kig. 1906.

Hirdetmény.

A magyar királyi honvédelmi miniszter úr 7654./eln. 1906. számú körrendelete folytán a városi tanács közhirrét teszi, hogy a közös hadsereg és a m. kir. honvédség nemtényleges állományú le- gényiségének ellenőrzési szemléi, valamint a népfölkelés időszaki jelentkezései a fo- lyó évben nem tartatnak.

A tisztí jelentkezések azonban az ed- digi módon a folyó évben is teljesítendők.

Baja, 1906. augusztus hó 13

Dr. Hegedűs Aladár
polgármester.

Tankönyvek a zirc-cist. rend kath. főgymnásiumába

Tankönyvek az állami tanítóképző intézetbe

Tankönyvek a városi polgári iskolába

Tankönyvek az apáca-zárdába

Tankönyvek a városi elemi népiskolába

Tankönyvek az ev. ref. elemi iskolába

* T A N S Z E R E K *

minden tanintézetbe, kiváló jó minőségben, **olcsó árak** mellett kaphatók

ifj. WAGNER ANTAL könyvkereskedésében.

CSÉPLÉSI ÉS GAZDASÁGI

CÉLOKRA

LEGJOBBAN BEVÁLT

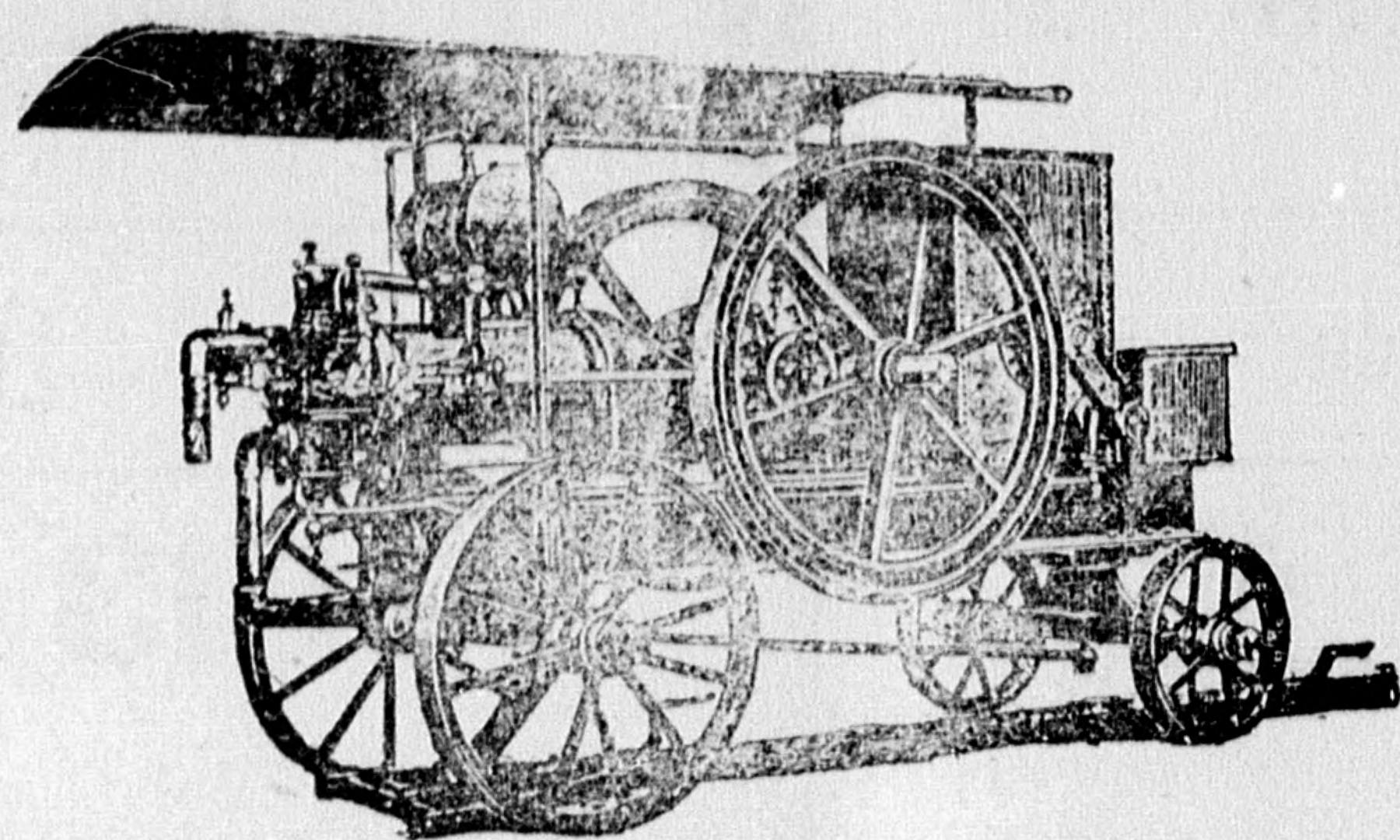
BENZIN MOTOROK

Ipari és malomhajtásra

legolcsóbb üzemi

Szivógázmotorok

legelőnyösebben kaphatók:

Beck és Gergely

motor- és gépgyárában

Budapest, V., Váci-ut 12.

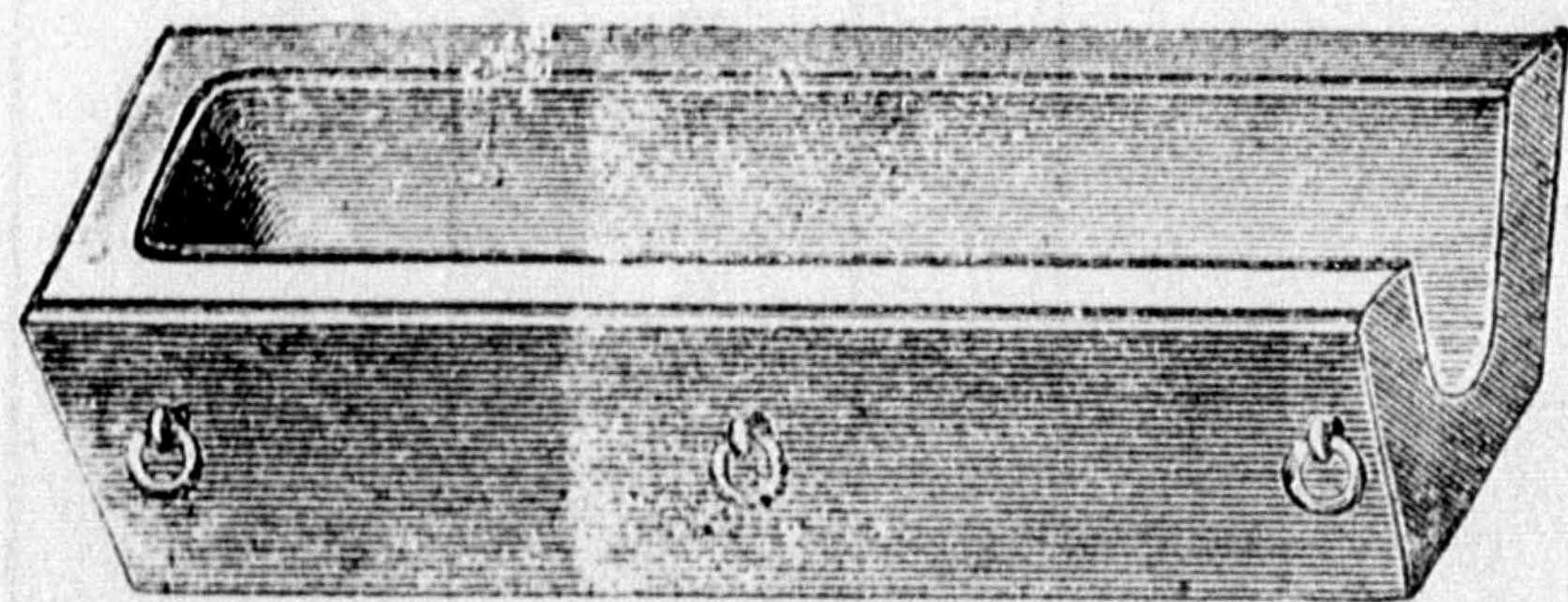
Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —

A dohányzó egyszer veszi és többé
mást nem szíhat.Legjobb valódi francia szivarka-
papír és szivarkahüvely kapható
az ország minden
különlegességi árudájában.

ÖZVEGY SPITZER SIMONNÉ ÉS TÁRSA.

Drótbetétes cementcsővek minden méretben.

Egyszerű és diszes cement- és márvány mozaiklapok.

Lépcsők. Kémény-, oszlop- és kut-fedelek. I.

Medencék, jászolok, vályuk minden méretben legjobb kivitelben, legolcsóbb áron.

Mit igyunk ?

Az elsőrendű természetes szénsavas
natrontartalmú ásványvizet, a mohai

AGNES-

forrást, mert föltétlenül tiszta **Kedvelt borviz!**
kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fer-
tőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyszerknél fogva
kitűnő szere legkülönbözőbb gyomor-, légső- és húgyszervi
betegségeknek.Vegyi vizsgálatok s ajánlatok az Ágnes-forrást az orvosok előtt nagyon kedvelt gyógyszerre tették s hamarosan óriási számban kerültek ki orvosi bizonylatok: dr. Kétly, dr. Stamborszky, dr. Berger, dr. Naundorf, dr. Bocherdt, dr. Akantisz, dr. Blodig, dr. Fischer, dr. Mosegig, dr. Rust, dr. Werner, dr. Gebhardt, dr. Balogh, dr. Varga, dr. Szabó, dr. Scipiades, dr. Moravesik, dr. Glaser, dr. Markosfalvi, stb.-ektől, a kik az Ágnes-forrást a legmelegebben ajánlották: ideges gyomorbajoknál, chronikus gyomorhurutoknál, főleg karlsbadi kúra után, csont-
lágylásnál, angolkóránál, vese- és hólyagbetegségeknél, étvágytalanságnál, vérszegénységnél, mint óvszert fertőző betegségek ellen (typhus
cholera stb.) Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval
telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb
vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskezelőség. — Kapható
minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben. **Főraktár: DRESCHER GYULA urnál Baján.** D-8

UJ!

UJ

UJ!

Megnyilt! Rothschild Zsigmond

FÜSZER-, CSEMEGE-, LISZT- ÉS TERMÉNYKERESKEDÉSE BAJÁN

Fischer Lipót úr házában, Reich Bernát cég átellenében.

==== Jó áruk, mérsékelt árak. ====